

Чи може осінь СТАТИ МИРНОЮ посеред війни?

На думку учасника Революції гідності, експедутата Верховної Ради України, а нині військовослужбовця Ігоря Луценка, «...жодної стратегії, як виграти війну, у нас немає. Зараз стратегічний сигнал, який дає влада військовим, це «тримайтесь». І все. Що це за стратегія? Перемога — це зусилля тилу і фронту. Головнокомандувач відповідає за фронт. Сирський намагався відійти від нав'язаної нам росією позиційної війни — провів Курську контрнаступальну операцію. Бо він, як і Залужний, розуміє небезпеку позиційної війни, у якій через кількісну перевагу росіяни будуть завжди перемагати. Але для того, щоб вийти за межі цієї тактики, яку нам нав'язали росіяни, нам треба не зусиллями лише головокма щось вирішувати, а зусиллями всієї країни. Поки що в нас так не виходить, і жодної стратегії перемоги в нас немає. Ми сподіваємося на диво: то росія от-от розвалиться, то Байден нам допоможе, то Трамп проблеми розв'яже...». На цьому він наполягає у своєму інтерв'ю під заголовком «Гіпноз мирного життя дуже потужний».

А засновник Благодійного фонду із підтримки Сил оборони України та постраждалих від війни Сергій ПРИТУЛА, відповідаючи на запитання кореспондентки «BBC NEWS УКРАЇНА» Жанна Безп'ятчук, розповів про таке: «Одним із напрямків нашої роботи є ремонт та відновлення трофейної бронетехніки. Це російські танки, БТРи, БМП, МТЛБ, які були затрофеєні українськими військовими. Вони мали той чи інший ступінь ураження. Ми їх відновлювали і передавали. Потім ми почали їх не просто відновлювати, а й додавати броню, щоб захистити від мін та FPV. Ми додавали РЕБи, РЕР, Starlink, камери, монітори. І так ми передали на фронт 60 одиниць бронетехніки. Включно з дев'ятьма танками Т-72. Це максимально вигідно робити, тому що ми відновили всю техніку за один мільйон євро. Тобто це 99% дисконту, якщо зважити на її реальну вартість. Ми це зробили швидше, ніж державні підприємства. Крім цього, наш фонд придбав 191 одиниць бронетехніки у Британії. І це все ми зробили за людські гроші. Приміром, у липні цього року наш фонд акумулював 243 мільйони гривень. З них близько 20 відсотків — це донати фізосіб, 80 відсотків — це юрособи».

Тобто, шлях до миру в цій війні пролягає не через якісь там домовленості самі по собі, а насамперед через активні силові дії добре озброєного українського війська: не домовлятися й гнутися перед загарбником-терористом, а примусити його виконати вимоги Української держави. Про це, власне, йдеться і в матеріалі журналіста «Радіо Свобода» Ростислава ХОТИНА «Віддати Донбас — це як віддати Флориду». США, Україна і Європа домовились про саміт Зеленського з Путіним... і більше»:

«Україна категорично не сприймає пропозицію Путіна, зроблену на Алясці, щоб ЗСУ повністю вийшли з усього Донбасу, насамперед з Донецької області, де під російським контролем перебуває приблизно 70 відсотків території. Це неможливо з кількох причин. Чому це ЗСУ мають залишити території, які Росія не завоювала? По-друге, лінія Слов'янськ-Краматорськ-Костянтинівка — це лінія фортець, деякі з яких були збудовані ще в часи АТО на Донбасі, а потім укріплені. По-третє, вихід російських військ на адмінмежу Донецької області автоматично ставить під загрозу Дніпропетровську область з обласним центром (Дніпро — четверте місто за населенням в Україні) і Харківщину із Харковом (друге місто за населенням). Окрім того, Україна та її партнери наполягають, що навіть при визнанні лінії фронту це не означає, що Київ юридично відмовляється від своїх земель, і також мова не йде про обмін українських територій на українські території, адже Росія окупує саме українські землі. Та й не може президент Зеленський цього допустити, бо його можуть звинуватити в державній зраді...».

І всі ці матеріали разом (а також — інші, розміщені на 3-6 сторінках нашого серпневого випуску газети) підводять до найголовнішого: вірогідність укладення договору про мир з Росією у найближчий час — дуже низька, швидше за все.

У наших газетних випусках за травень та червень цього року ми вже вели мову з полковником Петром ЛИСЕНКОМ про особливості спілкування з тими людьми, які повернулися на рідну землю після полону, а також — про діяльність з відновлення ветеранів російсько-української війни, які повернулися до Кривого Рогу після жорстоких боїв із ворогом на передовій. У цьому матеріалі пропонуємо читачам нашу коротку бесіду з ним про справи, які стосуються теми відновлення ветеранів. Нам дуже цікава експертна думка Петра Олексійовича тому, що він у недалекому минулому теж був безпосереднім учасником боїв на передовій в ранзі заступника командира мотопіхотного батальйону, а пізніше працював у столиці старшим офіцером у Командуванні об'єднаних сил Збройних сил України, а після повернення в Кривий Ріг — старшим офіцером групи контролю бойового стресу 129-ї окремої бригади ТРО.

Закінчення на 2-й сторінці

МИНУВ УЖЕ РІК ЩЕ ОДНІЙ ВАЖЛИВІЙ СПРАВІ З ВІДНОВЛЕННЯ ВІТЕРАНІВ ПІСЛЯ ПЕКЛА ВІЙНИ

Масований ракетний удар Росії: Загиблі і руйнування у Запоріжжі та Дніпрі, затримка потягів на Київ

Росія всю ніч проти 30 серпня завдала масованого удару по Україні крилатими та балістичними ракетами, а також шахедями. Найбільше постраждали Запоріжжя та Дніпро, шахеди також долетіли до заходу України та атакували Луцьк. Під ударом міг бути Старокостянтинів на Хмельниччині.

Багато потягів через пошкодження інфраструктури запізнюються. За даними влади Запоріжжя, у місті багато пошкоджених приватних будинків, вже відомо про майже 20 поранених та одну загиблу людину.

У Дніпрі та Павлограді також є влучання та руйнування. Росія завдала удару як балістичними ракетами, так і крилатими — з бомбардувальників Ту-95МС та «Калібрами» з моря.

Крилаті ракети атакували низку міст країни, Повітряні сили повідомляли про загрозу Черкасам, Житомиру, Хмельниччині та іншим регіонам. Шахеда долетіли до Івано-Франківщини, а міський голова Луцька Ігор Поліщук повідомляв про атаку щонайменше кількох дронів.

У ніч проти 28 липня Росія завдала масованого удару по Києву, тоді загинули щонайменше 25 людей.

ЗАПОРІЖЖЯ, ДНІПРО І ПАВЛОГРАД
За даними керівника Запорізької області Івана Федорова, від удару щонайменше 16 поранених, серед них двоє дітей. Одна людина загинула.

Вісім людей госпіталізовані — серед

них двоє дітей — десятирічний хлопчик і 16-річна дівчина.

За його словами, російськими ударами зруйновані приватні будинки, пошкоджені багатоповерхівки, будівлі кафе, СТО і промислові підприємства.

Запоріжжя атакували кількома хвилями і балістичні, і крилаті ракети.

За даними керівника Дніпропетровщини Сергія Лисака, удари та руйнування були по Дніпру та Павлограду. Даних про руйнування і постраждалих він не надав, але моніторингові канали вказували про багато ударів по цих містах.

ПОТЯГИ ЗАТРИМУЮТЬСЯ

Внаслідок нічного обстрілу та пошкодження залізничної інфраструктури на Київщині низка поїздів затримується і прибуде на станцію Київ із запізненням від 2 годин. Зараз такі рейси прямують із затримками:

- №74 Перемишль - Харків;
- №24 Хелм - Київ;
- №144 Рахів - Суми;
- №2 Івано-Франківськ - Харків;
- №21 Харків - Львів;
- №106 Одеса - Київ.

Залізничники почали ремонт інфраструктури і намагаються повернутись до стандартного графіку.

«BBC NEWS УКРАЇНА»,
30 серпня 2025 року
<https://www.bbc.com/ukrainian/articles/c791pxewx42o>

МИНУВ УЖЕ РІК ЩЕ ОДНІЙ ВАЖЛИВІЙ СПРАВІ З ВІДНОВЛЕННЯ ВЕТЕРАНІВ ПІСЛЯ ПЕКЛА ВІЙНИ

Закінчення. Початок на 1-й сторінці

ЗАПИТАННЯ. Петре Олексійовичу, як відбувається комунікація з Вашими однодумцями, з ветеранами, які вже пройшли горнило російсько-української війни? Де Ви зустрічаєтесь, щоб обговорити реальні плани й дії, спрямовані на відновлення ветеранів?

ЛИСЕНКО. Та будь-де, де нам добре. Зустрічаємося в різних локаціях, на різних, цікавих нам, територіях Кривого Рогу, в офісах, десь на березі річки... Але вже маємо бажання частіше зустрічатися безпосередньо на території центру (що стане реабілітаційним) під назвою ГАРТ. Там уже наближаються цікаві дії щодо облаштування

сил, то це справді обнадіює. А тому можуть відкритися і нові перспективи, і з'являються нові ідеї, чи не так?

ЛИСЕНКО. Це справді так. Тим більше – сьогодні, в цих жахливих умовах війни, коли українців убивають. Причому – не тільки безпосередньо на фронті, а й тут, в тилу, коли смерть приходить здебільшого з неба, яке колись було мирним, а тепер кожен день переповнений тривогами. А тому я справді задоволений цим новим знайомством. Ті ж люди (хоч військові, а хоч цивільні), що прочитують цей матеріал і уважно подивляться на фотографії, які в ньому розміщені, теж, можливо, наповняться якимось новими і позитивни-

приміщень для мистецько-культурних та інших відновлювальних активностей.

У серпні наша зустріч відбулася в затишній кав'ярні «Шоколадна жабка». До речі, це – проєкт Дарини ТРАЧ, дружини воїна ЗСУ, яка зі своєю командою докладає багато зусиль для того, аби відновлення ветеранів було справді ефективним. На цій локації ми були вперше і я дуже задоволений таким знайомством з творчими та небайдужими людьми. Хоча цьому проєкту всього рік, але скільки всього встигла зробити Дарина ТРАЧ!.. Це й цікавий дизайн приміщення, й оригінальне меню зі всілякими смаколиками, а ще – проведення різноманітних майстер-класів для дітей та дорослих. Але головне, що тут панує неповторна атмосфера активного пошуку відповідей, що підкидає нам розтривожена війною реальність. А всю цю атмосферу доповнює запашний аромат кави. Сподіваємося на подальшу співпрацю з цією командою.

Звичайно ж, у кожного воїна за плечима – суто своя історія і свої переживання, і це нормально. Але всіх нас об'єднує прагнення бути корисним для інших і знайти себе в нових умовах життя. Багато уваги приділяємо залученню ветеранів до занять спортом. Зокрема, вони мають можливість придбати різні спортивно-туристичні товари за ті гроші, які надаються за проєктом «Ветеранський спорт».

ЗАПИТАННЯ. Коли зустрічі додають

ми сподіваннями, а то й долучатимуться самі до цієї справи. Як, наприклад, Олексій, котрий вже долучився безпосередньо до організації будівельно-відновлювальних робіт. Через те він (як ветеран з інвалідністю) вже відчуває, що такий підхід до справи (за принципом «рівний-рівному») справді приносить йому додаткову енергію для дієвого життя. Ну, а я з Анатолієм і Василем (всі ми разом) теж долучаємось до «ГАРТУ», тільки кожен долучається по-своєму, бо у кожного ж – свої погляди і підходи, свої бажання діяти саме так, а не якось інакше. До справ залучаємо й цілі родини та друзів. Найголовніше – щоб нам цікаво було спілкуватися і щоб це додавало сил для того, аби жити й розвиватися далі, крок за кроком відновлюючи нашу країну.

Розмову вела Олена МАКОВІЙ
На світлинах: (на 1-й сторінці) Знайомство в кав'ярні. Сергій Половинкін, Дарина ТРАЧ і Петро Лисенко; (на 2-й сторінці, вгорі) Зустріч групи «Рівні-Рівним» у Кривому Розі з ветеранами американської армії Алексом Макфарландом та Коннором Воггом – жінка: куратор психологічного напрямку в ГАРТ, психологиня Євгенія Журавель, березень 2025 року; (на 2-й сторінці, в центрі): Петро Лисенко, Анатолій, Олексій та Василій.

Фото – зі сторінки простору відновлення ГАРТ у соцмережі Facebook

Каллас заявила про «широку підтримку» тренувальної місії ЄС на території України

Держави-члени ЄС можуть розширити мандат військово-тренувальної місії для України EUMAM на її територію після досягнення перемир'я. Після неформальної зустрічі з міністрами оборони країн-членів топдипломатка ЄС Кая Каллас заявила про «широку підтримку» відповідного рішення.

«Сьогодні (29 серпня – ред.) міністри також обговорили роль ЄС у гарантіях безпеки. І очевидно, що Європа повністю виконає свою частину. Я вітаю те, що сьогодні існує широка підтримка розширення мандата нашої військової місії EUMAM для забезпечення навчання, а також консультацій на території України після будь-якого перемир'я», – зазначила чільна посадовиця.

На уточнювальне питання, чи висловили підтримку цьому рішенням всі 27 держав-членів, чия згода потрібна, аби змінити мандат місії, Каллас не відповіла прямо.

«Коли нас 27, і 26 підтримують, тоді я можу сказати, що це широка підтримка... Одним з елементів надійних гарантій безпеки є навчання – військова місія, а також цивільна місія», – зазначила дипломатка.

Нині українських військових тренують за межами України. Раніше були спроби домовитися про перенесення цього процесу на її територію, щоб здешевити його й покращити логістику. Однак, вони провалилися, уточнила чиновниця.

«Ми є найбільшим постачальником навчання для українських військових. Ми вже підготували понад 80 тисяч солдатів, і маємо бути готові зробити більше. Це може включати розміщення інструкторів ЄС в Україні, військових академіях та установах. Паралельно наша цивільна місія може зміцнити стійкість України проти російських гібридних атак», – наголосила Каллас.

Дипломатка також зауважила, що Європа є «найбільшим» інвестором в оборонну промисловість України.

«Ми можемо допомогти Україні відкрити виробничі лінії тут, у Європі, та захопити більші європейські інвестиції також в Україні. І Данія має тут лідерство... Надалі ми будемо тісно координувати свої дії з коаліцією охочих», – резюмувала Каллас.

Раніше Каллас також прокоментувала ідею створення міжнародної місії в Україні, наголосивши, що формат такої ініціативи досі обговорюється і може варіюватися від моніторингової до миротворчої, передає кореспондентка Радіо Свобода. Президент Франції Еммануель Макрон заявив, що західні контингенти в Україні, які пропонують «коаліція охочих» на чолі з Францією та Британією, не будуть розміщені на лінії зіткнення, а діятимуть у стратегічних пунктах у мирній зоні як сили підтримки безпеки.

«Радіо Свобода», 29 серпня 2025 року

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-kallas-ukrayina-armiya-pidtrymka/33516618.html>

МЕРЦ: ПУТІН ЛИШЕ ІМІТУВАВ ГОТОВНІСТЬ ДО ПРЯМИХ ПЕРЕГОВОРІВ ІЗ ЗЕЛЕНЬСЬКИМ.

Війна, на його думку, триватиме ще довго

Канцлер Німеччини Фрідріх Мерц заявив, що президент РФ Володимир Путін лише робив вигляд, що готовий до особистих переговорів із Володимиром Зеленським. На його думку, війна в Україні може тривати ще багато місяців, і Європа повинна бути до цього готовою. Про це, як повідомляє DW, Мерц сказав 29 серпня на спільній пресконференції з президентом Франції Еммануелем Макроном у Тулоні після міжурядових консультацій двох країн.

«Я наполегливо виступаю за те, щоб ми – європейці разом із урядом США – ретельно узгодили наступні кроки», – зазначив канцлер.

За словами Мерца, ключовою ціллю міжнародних зусиль залишається організація зустрічі президентів України та Росії, за потреби – за участі інших партнерів. Водночас він підкреслив, що Москва повинна забезпечити режим припинення вогню для проведення таких переговорів.

Макрон, у свою чергу, додав, що якщо найближчими днями зустріч між Путіним і Зеленським так і не відбудеться, це стане свідченням того, що російський лідер ввів в оману президента США Дональда Трампа. Він наголосив, що має намір разом із Мерцом обговорити цю ситуацію з главою Білого дому під час найближчих вихідних.

Під час брифінгу Мерц також закликав Вашингтон запровадити додаткові мита проти держав, які продовжують купувати російські нафту та газ, тим самим фінансуючи воєнну економіку Кремля.

Пріоритетним завданням для Європи він назвав збереження так званої коаліції охочих, до якої нині входить близько 30 країн. «Німеччина робить основний внесок у посилення українських збройних сил, тоді як Франція застосовує свої дипломатичні та військові інструменти», – зазначив канцлер (AFP).

Раніше Фрідріх Мерц заявляв, що зустріч Зеленського й Путіна, вочевидь, не відбудеться через кроки Росії: напередодні Москва здійснила наймасовіший комбінований обстріл України, зокрема столиці. Загинули 25 людей.

«Дзеркало тижня», 30 серпня 2025 року

<https://zn.ua/ukr/europe/merts-putin-lishe-imituvav-hotovnist-do-prjamikh-perehovriv-iz-zelenskim>

Чи може осінь стати МИРНОЮ посеред війни?

«ПРОРИВ» ІЗ ГАРАНТІЯМИ?

Найчастіше в промовах у Білому домі лунало слово-сполучення «гарантії безпеки». Причому тут є кілька нових моментів. По-перше, раніше про гарантії безпеки говорили лише європейці. Тепер гарантії безпеки можуть дати і США, хоча раніше президент Дональд Трамп таку можливість виключав. «Те, що ви погодились дати гарантії безпеки – це великий крок, це прорив», – сказав генсекретар НАТО Марк Рютте, звертаючись до Трампа. «Це великий крок вперед. Я не знаю, як воно виглядатиме конкретно, але це важливо, що є політична воля», – сказав президент України Володимир Зеленський після завершення переговорів, говорячи про готовність Вашингтона дати безпекові гарантії Україні.

Біл Бравдер, відомий міжнародний фінансист, голова Hermitage Capital Management, сказав ВВС: «Єдина реальна гарантія безпеки, коли таким гарантом безпеки будуть США. Це не те, що Дональд Трамп і Джей Ді Венс говорили раніше. Але ситуація може змінитися в останні два дні». Провідний міжнародний бізнес-часопис Financial Times написав, що Україна пообіцяє купити зброї в США на 100

ПЕРЕМИР'Я ЧИ МОЖНА ПЕРЕСКОЧИТИ ДО МИРУ?

Президент Трамп кілька разів в Овальному офісі на початку зустрічі з Зеленським сказав, що не бачить потреби в перемир'ї і що можна одразу досягнути мирної угоди. Треба нагадати, що раніше президент Трамп – з моменту другого приходу до Білого дому – шість разів висував ультиматуми російському керівництву Володимиру Путіну, аби той погодився на перемир'я, і щоразу цей крайній термін відсувався і відсувався... Зараз Трамп вже не бачить потреби в перемир'я – особливо після Аляски, де такого перемир'я з Путіними йому не вдалося досягти, хоча таку надію він мав. «Я не думаю, що буде перемир'я. Ми можемо досягнути угоди, в якій в прагнемо миру в той час, як вони воюють», – сказав Трамп.

Він також пригадав, що, за його словами, в шести конфліктах, яким він поклав край, не було перемир'я, а одразу мир. Під цими конфліктами, ймовірно, президент США мав на увазі мирну угоду між Азербайджаном та Вірменією, війну між Ізраїлем й «Хамасом» (радикальне

па є ключовою і потрібною. «У мене відчуття, що ви (Зеленський) і президент Путін зможете до чогось домовитись. Звісно, це рішення, яке може ухвалювати лише президент Зеленський і народ України, взаємодіючи також узгоджено з президентом Путіним. І я думаю, що з цього може вийти щось дуже добре», – сказав Трамп. Раніше пролунала дата такого саміту – 22 серпня, але це наразі не підтверджено. Вочевидь, саміт Україна-США-Росія може бути в Європі...

Писали, що Трамп хоче Рим і, можливо, Ватикан, де зараз – американець Папа Римський Лео XIV. Путін ніби віддає перевагу швейцарській Женеві. Також лунає угорський Будапешт, фінські Гельсінкі, а також турецький президент Реджеп Ердоган постійно запрошує на такий саміт до Туреччини. Але чи справді Путін готовий до такого саміту? На Алясці такого бажання в нього ніби не було. «(Зустріч має бути) без умов, ми повинні зустрітись, подумати, які шляхи завершення війни», – сказав Зеленський на брифінгу після переговорів у Білому домі. Для такого саміту Путін мав би наступити на горло давній кремлівській пісні про нібито «нелегітимність Зеленського».

Після Аляски один з провідних російських провладних політологів Сергій Марков навіть наполягав, що Зеленський обраний «недемократично» і що взагалі, мовляв, в Україні з 2014 року (рік усунення Януковича від влади з в результаті Революції гідності) влада, за його словами,

У Білому домі відбулися багатогодинні переговори між США, Україною, лідерами Великої Британії, Франції, Німеччини, Італії, Фінляндії, керівниками НАТО і Єврокомісії щодо досягненнями миру в Україні. Президент Трамп також телефонував російському керівництву Путіну. Аналізуємо основні моменти переговорів і рішення, а також цікаві моменти, які супроводжували цю беспрецедентну подію у Вашингтоні.

«Віддати Донбас – це як віддати Флориду». США, Україна і Європа домовились про саміт Зеленського з Путіним... і більше

мільярдів доларів, що фінансуватиметься Європою, і це заради того, щоб США дали безпекові гарантії Україні після досягнення мирної угоди з Росією. Як написала газета, частиною цієї угоди буде також 50 мільярдів доларів, які будуть виділені на спільне виробництво дронів між США та Україною. Як сказав після переговорів Зеленський, США будуть купувати українські дрони. Також багато говорять, що адміністрація Трампа виключає членство України в НАТО, але нині – зате говорять про гарантії безпеки в стилі «5-ї статті» Хартії НАТО. Вона передбачає принцип «Напад на одне – напад на всіх». Автором ідеї гарантії безпеки в стилі «5-ї статті» є італійська прем'єрка Джорджія Мелоні. Але до кінця незрозуміло, що саме передбачає цей підхід – тобто в разі нового нападу у майбутньому на Україну з боку Росії – гарантії безпеки будуть це розглядати як напад на них і будуть допомагати і захищати Україну?

КОНТИНГЕНТ ЯК ГАРАНТІЯ БЕЗПЕКИ

І президент Зеленський, і інші лідери у Вашингтоні говорили, що найбільшою гарантією безпеки України є її Збройні сили, і саме вони повинні бути потужними, гарно озброєними і навченими, і добре фінансуватися. Таким чином виключається російське наповнення на якійсь «демлітаризації» України – тобто якихось обмеженнях на чисельність та рівень озброєння ЗСУ. Міністр оборони Деніс Шмигаль сказав 18 серпня в Києві, що ЗСУ навіть після війни не будуть кардинально зменшуватись у чисельності, а залишаться на рівні 800 тисяч – мільйон.

Ще цікавий момент – на Алясці стало зрозуміло, що і Росія визнає потребу надання гарантії Україні. Але Москва категорично проти присутності військ країн НАТО на українській території, що також розглядається як своєрідна гарантія безпеки з боку «Коаліції охочих» на чолі з Британією та Францією. «Ми підтверджуємо позицію, оголошену неодноразово, щодо нашого категоричного несприйняття будь-якого сценарію, який передбачає появу військового контингенту в Україні за участі країн НАТО, що пов'язане з неконтрольованою ескалацією конфлікту з непередбачуваними наслідками», – говориться в заяві МЗС Росії, оприлюдненій 18 серпня. Але Україна з європейськими партнерами виступає за дислокацію миротворчого континенту в Україні після досягнення миру. Чисельність таких військ оцінюють у 20-30 тисяч, а участь в «Коаліції охочих» братимуть, за словами Зеленського, 30 країн – братимуть участь по-різному, не лише військами. Говорять про можливість дислокацію військ країн НАТО на заході України, а також допомогу в патрулюванні авіапростору і охорони морських портів. Також цей контингент мав би допомогти з відновленням і вишколом української армії. «Ми маємо допомогти Україні з надсиланням військ, щоб не було вторгнення з боку Росії у майбутньому», – сказав після переговорів президент Франції Еммануель Макрон.

Перед в цій ініціативі ведуть Британія та Франція, не проти взяти участь і деякі інші країни – зокрема скандинавські і балтійські. Не бачить наразі свої війська в Україні Німеччина, а також Італія. Але ось поворот – не назване джерело в адміністрації Трампа сказало виданню Axios, що не виключена і присутність американських військових у складі такого контингенту – раніше президент Трамп таку можливість виключав.

угруповання, визнане терористичним у США та ЄС), між Ізраїлем та Іраном, конфлікти між Пакистаном та Індією, Руандою та Конго, а також між Таїландом та Камбоджею. Коли вже сиділи за столом в кімнаті в Східному крилі Білого дому і Трамп давав по черзі слово європейським лідерам, то канцлер Німеччини Фрідріх Мерц сказав, що все ж перемир'я потрібне і що «ми б всі хотіли бачити перемир'я. Давайте спільніше тиснути на Росію, щоб з наступної зустрічі вже було перемир'я». Його підтримав президент Макрон: «Ми вже підтримуємо ідею встановлення перемир'я». Варто нагадати, що Україна погодилась на перемир'я ще 11 березня – на українсько-американських переговорах в саудівській Джидді, причому погодилась на безумовне перемир'я на суші, в повітрі і на морі. Росія на таке перемир'я досі не погодилась – навіть під час переговорів Трампа й Путіна на Алясці 15 серпня.

ТЕРИТОРІЇ

Це питання обговорювалось, вочевидь, за зачиненими дверима в Білому домі. Тим більше, що українська делегація принесла велику карту з означенням ситуації на фронті. Україна категорично не сприймає пропозицію Путіна, зроблену на Алясці, щоб ЗСУ повністю вийшли з усього Донбасу, насамперед з Донецької області, де під російським контролем перебуває приблизно 70 відсотків території.

Це неможливо з кількох причин. Чому це ЗСУ мають залишити території, які Росія не завоювала? По-друге, лінія Слов'янськ-Краматорськ-Костянтинівка – це лінія фортець, деякі з яких були збудовані ще в часи АТО на Донбасі, а потім укріплені. По-третє, вихід російських військ на адмінмежу Донецької області автоматично ставить під загрозу Дніпропетровську область з обласним центром (Дніпро – четверте місто за населенням в Україні) і Харківщину із Харковом (друге місто за населенням).

Окрім того, Україна та її партнери наполягають, що навіть при визнанні лінії фронту це не означає, що Київ юридично відмовляється від своїх земель, і також мова не йде про обмін українських територій на українські території, адже Росія окупє саме українські землі. Та й не може президент Зеленський цього допустити, бо його можуть звинуватити в державній зраді. «Російська вимога щоб Київ відмовився від вільних частин Донбасу є, говорячи в ширшому контексті, те саме, що США б мали віддати Флориду», – сказав на брифінгу після переговорів німецький канцлер Мерц. Поки ясно, що з боку адміністрації США є ніби розуміння, що вони хочуть: що Україна не буде в НАТО і що не поверне Крим. Тоді все інше – окрім Криму – можна дипломатично повертати?

Росія нині контролює 20 відсотків території України, але з нинішніми темпами просування російських військ Москві знадобиться чотири з половиною роки, щоб повністю взяти під контроль Луганську, Донецьку, Запорізьку та Херсонську області, які Росія ніби «включила» до складу РФ, що ніким не визнається.

САМІТ ЗЕЛЕНЬСЬКИЙ-ПУТІН-ТРАМП

Цікаво, що Трамп сильно ніби не напрошується бути третім під час можливої зустрічі Зеленського і Путіна. Але Зеленський і європейці наполягають, що присутність Трампа

«нелегітимна». Хоча, аналітики наголошують, навряд чи можна порівнювати українські вибори, які проходять демократично, відкрито і справедливо з неконкурентними, непрозорими виборами в умовах нинішньої Росії. «З першого моменту приходу до влади Дональда Трампа Путін мав одну головну ідею: не посваритися з Трампом і максимумом тягнути час. Якщо Трамп не буде жорстко наполягати на цій тристоронній зустрічі, Путін, звичайно, на неї не піде», – каже в інтерв'ю Радіо Свобода політолог

Але наразі виглядає, що зустріч таки буде – спочатку Зеленський і Путін, а потім до них має приєднатися Трамп. Але американські ЗМІ повідомили, що зустріч Зеленського і Путіна може відбутися до кінця серпня, а канцлер Німеччини Фрідріх Мерц сказав, що треба подивитись, «чи в Путіна буде достатньо сміливості прийти на зустріч із Зеленським». Ще один момент – французький лідер Макрон пропонує, щоб переговори далі були не в тристоронньому, а в чотиристоронньому форматі – за участі й Європи. Однак наразі невідомо, хто мав би представляти Європу – хто це один від Європи? Але поки що мова лише про переговори США-Україна-Росія.

ЦІКАВИНКИ

Багато коментаторів звертають увагу, що цього разу – на відміну від лютогової перепалки в Овальному кабінеті – президенти Трамп і Зеленський були взаємно ввічливі, а віцепрезидент Джей Ді Венс, який тоді підливав маса у вогнище, нині мовчав. Також помічено, що Зеленський зробив висновки (кажуть, що його британці консулювали) і говорив не так багато, постійно дякуючи Трампу та Америці.

Також Зеленський нині був вбраний в чорний костюм, а не в одяг у військовому стилі, як було в лютому, що спонукало закиди з боку журналістів США. Також на початку розрядив ситуацію лист від Олени Зеленської до Меланії Трамп, переданий через Дональда Трампа, з подякою за зусилля щодо повернення викрадених Росією українських дітей. Раніше Меланія написала лист Путіну, який Трамп передав на Алясці з проханням повернути вивезених дітей в Україну.

Президент Трамп залишав на 40 хвилин кімнату для переговорів, щоб зателефонувати Путіну. Також саме присутність стількох лідерів одночасно в Білому домі є безпрецедентним моментом – тим більше, казали, що все планується на швидку руку. Як написав Трамп в соцмережі: «Прийматиме стільки видатних європейських лідерів у нашому прекрасному Білому домі – насправді це велика честь для Америки». Як добре, що цих «великих лідерів» Україна може назвати своїми справжніми друзями

На світліні: Лідери США, України, Британії, Франції, Німеччини, Італії, Фінляндії, також генсек НАТО та президентка Єврокомісії у Білому домі. Вашингтон, 18 серпня 2025 року

Ростислав ХОТИН,
«Радіо Свобода», 19 серпня 2025 року (у скороченому вигляді). Повністю, зі всіма світлинами, – за посиланням: <https://www.radiosvoboda.org/tramp-zelenskiy-yevropeyski-perehovory-resultaty-analiz/33506656.html>

Чи може осінь стати МИРНОЮ посеред війни?

МИ СПИМО, ІМО, А РОСІЯНИ НАСТУПАЮТЬ

Пане Ігорю, коли в тилу дивишся карту бойових дій на екрані смартфона, здається, що вона роками не змінюється, і лінія розмежування просто застигла. Але бойові дії продовжуються. Яка

наченням не може тривати довго, стає вже звичайним. І для нього треба звичайні закони. А їх нема. Наприклад, немає ротации на фронті. Відтак, кого схопили три роки тому, того там на війні й тримають. І людина куди йде через деякий час? У СЗЧ. І ми в такий спосіб втрачаємо бойові одиниці. У нас війна зараз мінімум на 10 років здається, а як

у геноциді українців, треба, мовляв, посилити удари.

НАШ ПОРЯТУНОК – ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОРИВ

І як же нам зараз активізуватися у спротиві? Як припинити цю повзучу російську агресію? Насамперед я робив би став-

жодної підтримки в російському прикордонні. Щоб там взагалі не було когось живого, хто може запустити на нас щось небезпечне. Ми не будемо ганятися за цивільними росіянами й витратити на них фрв. Я в жодний спосіб не закликаю знищувати цивільне населення, розстрілювати житлові квартали. Хай собі живуть. Вони ж можуть бути без світла і підвозу харчів, на

вона не вміє, бо вона сама така ж безвідповідальна. Якщо ми подивимося на неофіційну позицію влади, я не кажу про Зеленського, бо не самотужки Зеленський керує нами, а про людей у владі, що групуються навколо президента. Це люди, котрі абсолютно відверто кажуть, що не створені для війни. Мовляв, ми не маємо воювати та й взагалі еліта в усіх країнах не воює. Я сам це чув, і в них це очевидно, що переважний настрій. Тобто якщо ці люди самі не воюють, то вони так і живуть, типу нехай інші воюють, а ми тут далі будемо рулити. Так не має бути.

Якщо ми вже заговорили про безвідповідальність влади, то поговоримо про таке. Затяжна війна — це і неможливість вплинути на владу через вибори. Останні вибори президента, парламентарів, місцевої влади в нас відбулися у 2019 році. На вашу думку, чим ця затяжна війна може обернутися в політичному

Останнім часом, коли російські обстріли наших міст стали більш інтенсивними й жорсткими, я помітила, що в мене, моїх знайомих почав зміщуватися фокус війни. Якщо раніше вона була для нас на Запорізькому чи Покровському напрямках, то нині вона в Києві чи Одесі. Ми більше переймаємося розбитими житловими будинками у своєму районі, ніж втратою нашої позиції під Костянтинівкою. Так поступово картина фронту для тиловиків може спотворитися — на біду і фронтовикам, і тиловикам. То що відбувається на фронті, поки ми прислухаємося до сигналів повітряної тривоги? Що робити, аби росіяни нарешті захлинулися власною агресією? І чому нам приємніше чути слова заспокоєння, ніж правди — говоримо з учасником Революції гідності, експедитом Верховної ради, а нині військовослужбовцем Ігорем Луценком.

«Гіпноз мирного життя дуже потужний». Ігор Луценко про втрату територій і пастку повзучого наступу, в яку втрапила Україна

ситуація на фронті реально?

На фронті відбувається постійне просування ворога, його повзучий наступ. Росіяни нам нав'язали такий тип війни. І ми потрапили в їхню пастку. Росія використовує свою перевагу в людях, чисто бере нас масою. Ми поступово втрачаємо свої території. І я не виключаю, що через деякий час ми будемо мати зовсім інший інформаційний фон, приміром, щодо Покровська і Костянтинівки.

Військові оглядачі люблять говорити, що росії з її темпами просування знадобиться 89 років, аби завоювати всю територію України. Тобто якщо катастрофа і станеться, то дуже нескоро. У чому згубність таких розрахунків для нас?

У тому, що поступово кількісні зусилля ворога рано чи пізно переходять у якісно нову ситуацію. Коли роками по кілометру обходять Покровськ, через деякий час ми втрачимо Покровськ — цільні населені пункти. Так само з Костянтинівкою й іншими містами — аж до Києва і Львова. І мій песимістичний прогноз: буде різке збільшення цих кілометрів, які ми втрачимо.

Як пояснити українцям, що ні для кого в Україні немає насправді безпекової подушки у 89 років? Чому влада, аналітики не акцентують на тому, що така повзуча російська агресія є дуже небезпечною?

Ми більше говоримо, приміром, про безпеку кліщів у весняному лісі, ніж про безпеку постійної втрати територій малими порціями.

Знаєте, у нас ситуація зараз така, що якщо якась людина буде надто песимістичною, то її просто захейтять. Подивіться, як у нас сприймають, приміром, виступи волонтерки Марії Берлінської, коли вона застерігає, що скоро нам усім може бути хана. Проблема в тому, що у нас «запевалами» пропаганди у військових питаннях є самі військові. І наша інформаційно-пропагандистська машинка (машинкою її не можу назвати) працює на те, щоб замовчати той негатив у війську, який є. Але проблема ширша за сам факт втрати чи здобуття якоїсь території.

Масте на узвіз виснаження ЗСУ, самої України в такій війні?

За такого типу війни бойові дії надзвичайно затягуються. А наша країна абсолютно не пристосовується до цієї ситуації — і це її ослаблює. Я маю на увазі правову систему, закони, роботу державних органів, роботу економіки. Оце все в нас не пристосовано до тривалої війни. Війна затягується, і надзвичайний стан, який за виз-

воювати — я не бачу. Немає жодного законодавства під це, немає жодного механізму відповідного в армії, і так далі, і так далі. Ось головна загроза від тої війни, яку нам нав'язала росія. Якщо це все буде ще дуже довго — ми програємо.

СТРАТЕГІЇ ПЕРЕМОГИ НЕМА

Ви, як людина військова, розумієте, які стратегічні завдання ставить сьогодні влада перед військовими? Розумієте, куди направлено вектор наших зусиль зі спротиву росіянам?

Я наголошував і наголошую, що жодної стратегії, як виграти війну, у нас немає. Зараз стратегічний сигнал, який дає влада військовим, це «тримайтесь». І все. Що це за стратегія? Перемога — це зусилля тилу і фронту. Головнокомандувач відповідає за фронт. Сирський намагався відійти від нав'язаної нам росією позиційної війни — провів Курську контрнаступальну операцію. Бо він, як і Залужний, розуміє небезпеку позиційної війни, у якій через кількісну перевагу росіяни будуть завжди перемагати. Але для того, щоб вийти за межі цієї тактики, яку нам нав'язали росіяни, нам треба не зусиллями лише головнокомандувача вирішувати, а зусиллями всієї країни. Поки що в нас так не виходить, і жодної стратегії перемоги в нас немає. Ми сподіваємося на диво: то росія от-от розвалиться, то Байден нам допоможе, то Трамп проблеми розв'яже.

То Макрон війська введе...

То Макрон введе війська. Це взагалі було дуже смішно. Європейці самі себе захистити не можуть — і вони війська до нас будуть вводити? Наша влада розраховує на те, що от-от трапиться якась подія N — і війна завдяки їй закінчиться. Інших варіантів перемоги в нас у публічному просторі не було озвучено. Тим часом після звільнення Херсона й Харківщини ми навіть ворога не можемо зупинити. Радіємо, коли трохи його пригальмовуємо.

Тобто на сьогодні наше стратегічне завдання — пригальмувати ворога?

Так, на найближчі 89 років (сміється). Тоді як у росіян стратегія — знищити нас, українців. Вони влаштували геноцид українців військовими засобами. Про це відверто говорять їхні пропагандисти, закликаючи «мочити хахлов». Дискусії в росії точаться тільки щодо того, якими методами це робити. А такі, як гіркін-стрелков, кажуть, що путін ще й неефективний

ку на технологічний прорив. У нас є величезний технологічний потенціал, є чудові українські й закордонні компанії, закордонні уряди, котрі спонсорують наших і своїх виробників зброї. Наша влада має поставити перед ними конкретні тактико-технічні задачі. Це все абсолютно реалістично й можливо. Приймається рішення, розробляються відповідні дрони, міни тощо, і все це робиться буквально за пів року. І росія мусить після цього зупинитися. Нам треба енергійно ставити перед собою такі завдання. І треба, щоб це робили не волонтери, не активісти-ентузіасти, а держава. Бо нам треба перемагати росію в технологічній війні. У росіян є величезна державна програма зі створення їхньої технологічної переваги. Це просто програма наступу росії на нас і далі, на інші країни. А в нас ніхто навіть не намагається скласти таку програму хоч на папері. Хоч як орієнтира, я вже не кажу про реалізацію. На відміну від нас, росія використала затяжний характер війни, щоб наростити свою технологічну перевагу над нами. Зокрема, росіяни збільшують обсяги виробництва «шахедів», у тому числі реактивних.

Що це означає для нас?

Завдаючи високоточних ударів за допомогою БпЛА, у певний момент росіяни зможуть знищувати цілі наші міста, робити їх непридатними для нормального життя. Ну, тобто в них можна буде якось жити, як зараз у Херсоні, але Херсон — це ж безперспективне на сьогодні місце. А надалі росіяни зможуть робити цілі регіони непридатними для економічного розвитку — вибивати об екти енергетики й логістики, вибивати виробництва, витіснити в інші регіони людей, які на них працювали тощо. І відтік наших людей за кордон буде тільки збільшуватися, якщо ми нічого не змінимо. І така ж доля очікує на Харків, Запоріжжя, Дніпро й так далі. Тобто крім повзучого наступу росіян, буде рости ще й сіра зона ураження їхніх дронів, де ЗСУ буде дуже важко діяти. А нам потрібно здійснити таку технологічну модернізацію, щоб створити сіру зону на території росії. Депопулювати ті ворожі території, з яких вони по нас стріляють ракетками й дронами.

Депопулювати — тобто цілеспрямовано знищувати їхнє цивільне населення?

Ні. Я кажу про те, що на тих російських територіях не повинно бути доріг, залізниць, нафтопроводів. Треба, щоб російські війська не мали жодної логістики,

натуральному господарстві. Але вибачте. Якщо ви на нас напали, ніякої інфраструктури, яка дозволяє вам далі продовжувати агресію, у вас не повинно бути аж по Урал. Але спочатку треба створити сіру зону в російських прикордонних областях, щоб вони не були логістичними коридорами для російської армії.

Ви сказали, що в боротьбі з росіянами нам потрібні зусилля всієї країни. Як треба мобілізувати тил на спротив? Адже кожна армія сильна своїм тилом.

Наша влада постаралася ізолювати країну, тил від фронту. Так, немов фронт існує для якогось інших українців. А треба, щоб військовозобов'язані в тилу знали, що під час війни в країні воює кожен, що фронт — це перспектива кожного. І нікому не вдасться уникнути мобілізації. Хіба що за віком чи через хворобу. Одночасно треба розробити чіткий алгоритм ротаций, визначити чіткий термін перебування на фронті. Щоб люди з тилу знали, на який час ідуть в окопи. Нехай людина служить дець півтора року через півтора, умовно кажучи. Тобто хтось заходить, навчається, хтось воює, потім демобілізується на півтора року, працює за своєю цивільною спеціальністю і потім знову заходить на позиції.

Ви пішли в армію з початком АТО, пішли й у 2022 році. На вашу думку, що зараз найбільше деморалізує ЗСУ?

Безкарність посадовців у війську. Це одна з причин, чому бійці йдуть у СЗЧ. Хлопці вважають, що командири несправедливо до них ставляться. Річ у тому, що з самого початку війни право в армії не працювало. Армія була таким утворенням, де нема поняття права, а є лише наказ командира. Сказав він ходити на головах — усі мають ходити. Оskarжити навіть незаконний наказ командира неможливо, відповідні механізми відсутні. Спочатку загинув, а потім оскаржуй, скільки влізе.

ВЛАДА

В ЗАТЯЖНІЙ ВІЙНІ

А навіщо, по-вашому, наша влада постаралася ізолювати тил від фронту?

Бо має електоральні міркування. Ми ж граємося в так звану демократію, яка по суті є тиранією якоїсь абсолютно безвідповідальної більшості. І оскільки більшість виборців теперішньої влади не хоче воювати, не хоче брати участь у захисті батьківщини, то влада, яка на них орієнтується, теж демонструє безвідповідальність. По-іншому

аспекті для України?

Я думаю, що двома речами. Або програшем у війні із якоюсь паралельною спецоперацією зі зміни режиму в нас. Або військовим переворотом, коли військові будуть бачити, що політичне керівництво не справляється, не може вирішити ті завдання, котрі в тилу мусять бути вирішені. І тоді якась військова сила скаже: «А підемо но ми ва-банк». Якщо війна затягнеться ще на 5 років, то воно до того дійде.

Восенній стан — це завжди концентрація влади в руках держави, а згодом, буває, що в руках однієї людини — її очільника. Чим більше затягується війна, тим більша ймовірність такої концентрації. Наразі в Україні існує загроза президентського авторитаризму?

Особливість нашого режиму нашого режиму в тому, що він ніяк не схожий на авторитарний. Поясню. Він авторитарний за своїми якимись деклараціями. Але, по факту, люди, котрі визначають його політику, бояться затискати гайки. Подивіться, як вони дали задню в питаннях незалежності НАБУ після акцій протесту біля театру Франка в Києві. Або інше. Приміром, ой, усім заборонено ходити в СЗЧ. Але якщо ви проїдете від Павлограда до Києва, то вас ніхто взагалі не зупинить на трасі жодного разу. От ти вийшов з позиції, сів у автівку і приїхав у Київ, живеш там, відпочиваєш, і тебе ніхто навіть не розшукує. Тобто номінально, за якимись деклараціями, режим нібито жорсткий, але от насправді влада не має механізмів примусу. Від самого початку вона була настільки далека від того, як це працює, що так і не навчилася відповідних практик.

Що у ставленні українців до війни вас найбільше напружує?

Те, що вони часто не усвідомлюють війну, як найбільшу проблему. Гіпноз мирного життя дуже потужний. Але всі наші проблеми — з тою ж корупцією, приміром, — вони всі дрібні порівняно з тим, що на нас насувається з півночі та зі сходу. Я підтримую молодь в її акціях протесту проти наїзду влади на НАБУ, приміром. Але якщо у цій війні ми втрачимо країну — то яка різниця вже, чи була в ній корупція?

Майя ОРЕЛ, 7 серпня 2025 року
<https://hromadske.ua/viyna/249153-hipnoz-myrnoho-zytia-duze-potuznyy-ihor-lutsenko-pro-vtratu-terytoriy-i-pastku-povzuchoho-nastupu-v-iaukvtrapyala-ukrayina>

На світлинах: Ігор ЛУЦЕНКО. Фото — за посиланням: <https://www.chesno.org/politician/21763/>

Чи може осінь стати МІРНОЮ посеред війни?

Керівник Штатів буде «відчайдушно шукати винних», якщо у нього щось не вийде у мирному процесі, вважає експерт. Президент США Дональд Трамп під час мирного врегулювання російсько-української війни веде багаторівневу геополітичну гру, в якій Україна також має брати участь. Таку думку висловив Павло Клімкін, міністр закордонних справ (2014–2019) та аналітик, у новому випуску «Клімкін пояснює»

Україна має грати у гру Трампа, без США — ніяк, вважає Клімкін

на YouTube-каналі LIGA.net.

«Він вважає, що всі мають піти на поступки, які він, Трамп, вважає доцільними для всіх сторін. Хтось погоджується, хтось не погоджується. Але є динаміка процесу: вона може вибухнути, може сколапсувати, але «кріга скресла» для Трампа. Трамп відчуває запах перемоги», — заявив експерт. За його словами, якщо у Трампа щось не вийде у мирному врегулюванні, то він «відчайдушно шукатиме винних».

«Оскільки для нього це насправді зараз пи-

тання, за яким його поважатимуть не тільки ті, хто дивиться за ним, а й внутрішні кола, і він сам. Тобто це фундаментальне питання... він, власне, присвячує значну частину свого часу цій історії, він грається геополітично. Ви ж прекрасно розумієте, що повісити 50% мит на Індію — Трамп же прекрасно розуміє, хто купить нафту, яка далі піде з Росії. Тобто перерозподіл потоки, як працює нафтовий ринок, він також прекрасно знає. Так що це багаторівнева гра», — пояснив Клімкін. Аналітик зазначив, що Україні «можна і потрібно» грати у цю гру, й це доведеться робити, оскільки Київ не може обійтися без американської підтримки у нинішній ситуації.

Раніше Трамп заявив, що очікує від українського колеги Зеленського більшої гнучкості під час переговорів щодо врегулювання війни.

Артем ДЖЕРІПА,
редактор новин, сайт «LIGA.net», 19 серпня 2025 року
<https://news.liga.net/ua/politics/news/ukraini-neobkhdno-hrati-u-tu-zh-hru-shcho-y-tramp-oskilky-bez-ssha-ne-obyedemosia-vvazhaie-klimkin>

У давнину люди говорили про Ultima Thule — міфічну землю на крайній півночі, на краю світу. Вирушивши на Аляску, щоб зустрітися з президентом Росії Володимиром Путіним, президент США Дональд Трамп досяг власної Ultima Thule — арктичної межі свого зовнішньополітичного світу мрій. Для Трампа іноземні лідери — це ті самі американці, з якими можна поводитися за допомогою фантастичних обіцянок і бруталного цькування. Але фантазії не працюють за межами Америки. Порожня пропозиція «прекрасного» майбутнього не зворушує диктаторів, які чинять злочини заради власних бачень, і не впливає на людей, які захищають свої родини від злочинного вторгнення, що краде їхню землю й багатства, викрадає їхніх дітей, катує та вбиває мирних жителів. У Путіна немає жодних причин віддавати перевагу баченню «прекрасного майбутнього» від Трампа замість власного: Україна з маріонетковим урядом, населення, загнане у покору насильством, патріоти в масових похованнях та ресурси в російських руках. Як і фантазії Трампа, його залякування не діють за цим кордоном.

Безперечно, багато американців бояться Трампа. Він зачистив власну партію, а погрози насильством допомагають утримувати конгресменів-республіканців у покорі. Він використовує американську армію як поліцію — спочатку в Каліфорнії, а тепер і у Вашингтоні. Але іноземні вороги сприймають ці методи інакше. Те, що шокує американців, тішить ворогів Америки. А вже у Москві розгортання військ усередині США виглядає як слабкість. Жорстка розмова може резонувати в Америці, де ми часто плутаємо її з діями. Але для російських лідерів вони лише прикривають слабку зовнішню політику.

Трамп зробив надзвичайні поступки Росії в обмін на ніщо. У відповідь Путін продовжує війну проти України й насміхається з нього на підконтрольному державі телебаченні. В чому полягають ці поступки? Самим лише фактом зустрічі з Путіним на Алясці Трамп припинив понад трирічну дипломатичну ізоляцію Кремля з боку Заходу. Потиснувши руку обвинуваченому у воєнних злочинах, Трамп дав зрозуміти, що вбивства, катування й викрадення в Україні не мають значення. Навіть вибір Аляски був поступкою — і дивно. Росіяни, включно з ключовими фігурами державних ЗМІ, регулярно заяв-

ляють про претензії на Аляску. Запросити людей, які заявляють про свої території, на головну військову базу на цій території для обговорення війни, яку вони самі розпочали, не запросивши при цьому нікого з країни, яка є жертвою вторгнення, — це майже край зовнішньополітичної фантазії. Це і є Ultima Thule. Це був справжній фінал, адже до того Трамп уже поступився більш фундаментальними питаннями.

Він не говорить про справедливість для російських воєнних злочинців чи про репарації, які Росія винна. Він погоджується, що Росія може

свого чарівного світу слів. Перед ним постало просте питання: чи прийме Путін безумовне припинення вогню, як того вимагав Трамп? Путін відмовився і зробив це знову на Алясці. Замість цього росіяни висунули відверто абсурдну й провокаційну контрпропозицію: Україна повинна офіційно поступитися Росії територіями, які Росія навіть не окупує, землями, де Україна вже вибудувала оборону. А тоді Росія, звісно, зможе атакувати з багатьох вигідніших позицій.

Путін знає, як Трамп жадає Нобелівської премії миру. Тож його очевидний хід — натякати

Трамп у полоні ілюзій: як президент США потрапив у пастку Путіна

визначати зовнішню політику України та США в ключовому питанні членства в НАТО. І він приймає, що російські вторгнення мають призводити не лише до фактичних, а й до юридичних змін суверенного контролю над територіями. Прийняття того, що вторгнення може легально змінювати кордони, руйнує світовий порядок. Надання Росії права визначати зовнішню політику інших країн стимулює нову агресію. Відмова від очевидних юридичних та історичних відповідей на злочинні війни агресії — репарації і трибуналив — заохочує війни загалом.

Трамп голосно говорить і тримає величчю в майбутньому. Уявлення, що одних лише слів достатньо, привело його до позиції, що слова Путіна мають значення, а тому він поїхав на Аляску для «слухання». Уся політична кар'єра Трампа складається з вислуховування Путіна й повторювання його тез. Обох чоловіків рухає бажання величчя в майбутньому. Путін вважає, що її можна досягти війною, частішою якою є маніпулювання президентом США. Натомість Трамп вірить, що його спадщину можна забезпечити асоціацією з миром, але поки він не готовий виробляти власну політику, він стає заручником того, хто розв'язав війну.

Путіна не цікавить кінець війни, коли його власну пропаганду повторює президент США. Його не приваблює й абстрактна картина кращого світу, бо він має на увазі власну конкретну жорстоку мету.

На Алясці Трамп досяг своєї особистої Ultima Thule — меж

Трампу, що війна колись завершиться і Трамп отримає лаври. Якщо вони обоє й далі говоритимуть. «Наступного разу в Москві?» — запитав Путін перед відльотом з Аляски, поки Росія продовжує бомбардування.

Тепер, коли Трамп не зумів домогтися безумовного припинення вогню, перед ним залишаються лише два шляхи. Він може продовжувати жити в ілюзії, але дедалі очевидніше стає навіть його друзям і прихильникам: ця фантазія — путінська. Або ж він може зробити війну для Путіна важчою, і тим самим наблизити її кінець.

США це не закрипили своїх неймовірних поступок Росії юридично, і Трамп може відкликати їх на одній-єдиній пресконференції. США мають інструменти політики, здатні змінити хід війни в Україні, і можуть ними скористатися. Трамп погрожував «суворими наслідками», якщо Путін не погодиться на безумовне припинення вогню. Але це були лише слова, і дотепер наслідками цих слів для Росії були... інші слова. Тепер, на Ultima Thule, все стало очевидним. Трамп дістався меж свого світу фантазій. Куди він вирушить далі?

Тімоті СНАЙДЕР,
перший голова кафедри новітньої історії Європи в Університеті Торонто, project Syndicate, сайт Європейська правда», 18 серпня 2025 року.
<https://www.eurointegration.com.ua/experts/2025/08/18/7218164/>

Саміт НАТО у 2026 році відбудеться в Туреччині

Генеральний секретар НАТО Марк Рютте оголосив, що наступний саміт НАТО відбудеться 7 і 8 липня 2026 року в президентському комплексі Бештепе у столиці Туреччини Анкарі. Про це повідомляють на сайті НАТО. Генеральний секретар подякував Туреччині за готовність провести цю зустріч. Він нагадав, що Туреччина вже понад 70 років є надійним союзником НАТО, роблячи безцінний внесок у спільну безпеку.

Це буде вдруге, коли Туреччина прийматиме саміт НАТО. Уперше країна проводила подібний захід у Стамбулі у 2004 році. У 2025 році саміт НАТО відбувся 24—25 червня в Гаазі, що в Нідерландах. Там лідери Альянсу зобов'язалися щорічно інвестувати 5% ВВП у сферу оборони та пов'язані з безпекою витрати до 2035 року. Це закріпили Гаазькою декларацією. У підрахунок оборонних витрат союзників включили прямі внески на користь української армії. Окремо пообіцяли й надалі підтримувати Україну. Члени НАТО наголосили, що безпека України сприяє власній безпеці Альянсу. Однак там безпосередньо не засудили Москву за військову агресію.

Артемій МЕДВЕДОК,
сайт «БАБЕЛЬ», 19 серпня 2025 року

<https://babel.ua/news/120711-samit-nato-u-2026-roci-vidbudetsya-u-turechchini>

Колишнього голову Центральної МСЕК та його підлеглих викрили на схемі фіктивних інвалідностей

Правоохоронці викрили колишнього голову Центральної медико-соціальної експертної комісії МОЗ України та його співробітників на схемі фіктивних інвалідностей.

Джерело: Офіс генерального прокурора, Нацполіція, співрозмовник «Української правди» в правоохоронних органах

Деталі: Колишньому голові Центральної МСЕК (за даними джерела УП — Володимир Марунич) та 7 членам організованої групи оголошено підозру в зловживаннях службовим становищем та підробленні офіційних документів. Ексголова Центральної МСЕК підозрюється в систематичній видачі актів огляду та довідок про інвалідність громадянам, які фактично не мали на це правових підстав.

Як повідомляють правоохоронці, до складу організованої групи входила його заступниця — наразі діюча адвокатка, лікарка та чотири члени комісії, а також один із сімейних лікарів КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги Дарницького району м. Києва». За даними слідства, саме очільник МСЕК організував протиправну діяльність і навіть у січні 2025 року, в останні дні перед ліквідацією цього відомства, схема продовжувала працювати. Сімейний лікар вносив завідомо неправдиві відомості у документи, а керівництво МСЕК їх легалізувало. Таким чином оформлювали пенсії та звільнення від військової служби. Зокрема, у 2024–2025 роках у незаконний спосіб інвалідність була оформлена щонайменше для 14 громадян. На підставі цих рішень Пенсійний фонд України здійснив виплати на суму понад 2,8 млн грн, чим завдав шкоди державному бюджету, наголошують у ОГП.

Згідно з повідомленням Нацполіції, в серпні 2025 року понад десяток одночасних обшуків за місцем проживання фігурантів, під час яких вилучено документи, печатки, електронні носії та інші докази злочинної діяльності.

Підготовлено клопотання про обрання запобіжних заходів для всіх підозрюваних. У межах слідства встановлюються інші особи, які могли бути причетними до незаконної діяльності, а також перевіряється коло громадян, що отримали довідки про інвалідність без законних підстав.

Валентина РОМАНЕНКО,

«Українська правда», 19 серпня 2025 року

<https://www.pravda.com.ua/news/2025/08/19/7526921/>

Службове розслідування в армії: важливо реформувати для гарантування прав військових

«Армія — така річ, де рішення приймається одноосібно». Це цитата одного із респондентів дослідження «Принципи» про правову рамку відповідальності командирів. І вона слугує добрим описом реактування командирів на порушення військової дисципліни у підрозділі. Так, чинне законодавство дозволяє їм обрати спосіб, як покарати «недисциплінованого» порушника: тому в одному й тому ж випадку вони можуть або обиджитися усним зауваженням, або ж понизити у званні.

Саме службове розслідування могло б бути тим інструментом, який дозволяє командирі повно оцінити ситуацію та вирішити, який вид стягнення потрібно накласти на підлеглого з урахуванням усіх обставин. Проте на практиці все одно все зводиться до суб'єктивних рішень, адже законодавство не встановлює вичерпного переліку випадків, для яких службове розслідування є обов'язковим, а також стандартів, за якими має бути проведена ця процедура. Головне, що у багатьох випадках розслідування здійснюють заангажовані особи. Наприклад, його можуть проводити ті командири, які безпосередньо підпорядковані тій особі, яка зацікавлена в результаті розслідування. Або ж можуть мати якісь неформальні зв'язки з учасниками інциденту.

Натомість будь-яка процедура відсторонення такої особи від проведення службового розслідування відсутня. Наприклад, у випадку, якщо «підозрюваний» має підстави вважати її заангажованою. Звісно, це створює ризики упередженості чи конфлікту інтересів. При цьому вимоги до зібраних матеріалів не врегульовані належним чином, а питання комунікації з постраждалими залишаються без системних рекомендацій. Якщо військовий хоче оскаржити дисциплінарне стягнення, то на нього тут теж чекають бар'єри. Зрозуміло, що в умовах інтенсивного виконання бойових завдань він не матиме змоги звернутися до суду. При цьому ефективних механізмів перегляду рішень всередині війська — нема. Тому тут ми маємо проблему, коли потрібно не лише оновлювати нормативну базу під реалії війни, а загалом виробити практичні інструменти, що унеможливають свавільне або формальне застосування стягнень.

Одним із першочергових кроків може стати впровадження контрольного списку запитань для командирів, який допоможе визначити доцільність проведення службового розслідування в конкретних випадках. Має бути визначено конкретні ситуації, коли проведення розслідування є обов'язковим. Це зменшить ризики вибіркового реагування та забезпечить однаковий підхід у схожих обставинах. А поки наші респонденти описують процес призначення службових розслідувань так: «Це все вочина командира, все. Як він вирішить, так і буде. Хочете — не подайте, хочете — сфальсифікуйте».

Важливо також розробити єдині стандарти проведення службових розслідувань у військових формуваннях. Йдеться про вимоги щодо якості доказів, рекомендації щодо взаємодії з постраждалими, про механізми усунення уповноваженої особи від розслідування у разі її недобросовісності або зацікавленості в результатах. Окремим аспектом є врахування нематеріальних наслідків правопорушення під час накладення стягнення та підготовки процесуальних документів — від протоколу про адміністративне правопорушення до повідомлення органу досудового розслідування за підслідністю.

Наприкінці варто зауважити, що удосконалення навіть одного такого механізму як службове розслідування — це про ширший контекст забезпечення прозорості процедур у взаємодії військового з командуванням. Саме довірою до командира вирізняються вмотивовані військові, які знають, що їхні права і життя точно цінують.

Анастасія КРИШТАНОВИЧ,

юрисконсультка Правозахисного центру для військовослужбовців «Принципи»,

сайт «LB.UA», 19 серпня 2025 року

https://lb.ua/blog/ngo_pryntsyp/692129_sluzhbove_rossliduvannya_armii.html

Чи може осінь стати МИРНОЮ посеред війни?

ПРО ВІДНОСИНИ З ВЛАДОЮ ТА РОЛЬ ВОЛОНТЕРІВ

ВВС: Як складається ваша співпраця з Генштабом, особливо з Силами логістики? Сергій Притула: Вона зараз не в такій активній фазі, як це було у 2022-му чи 2023-му. Станом на 2025 рік фонду вже не потрібно так часто спілкуватися з людьми з високим рівнем Генштабу чи Мініборони, чи командування Сил логістики. Комунікація залишається - все окей, проте вона не щоденна. Ми просто інституційно вже достатньо давно відбулися, зрозуміли, де ми точно перетинаємося з державою, а тому потребуємо певного погодження дій. А де ми можемо працювати автономно. Автономного режиму що далі, то більше. Остання зустріч, яка в нас була на такому рівні, - в Мініборони. Кілька великих фондів, флагманів із забезпечення Сил оборони певною номенклатурою, зустрілися з міністром оборони Дени-

сом Шмигелем та з віце-прем'єром, міністром цифрової трансформації Михайлом Федоровим. Говорили про розвиток антишахедних технологій. Маємо розуміння спільного руху держави і волонтерських ініціатив. У подробиці вдаватися не хочеться. Будь-яке зайве слово може впливати на цілі напрямки роботи.

ВВС: Чи доводилося вам спілкуватися з президентом Зеленським під час широкомасштабного вторгнення? Чи є у вас якісь контакти з ОП?

Сергій Притула: Ні. Останній раз з президентом ми спілкувалися ще в 2020 році. Відтоді у мене не було з ним розмов.

ВВС: Чи доводиться вам досі стикатися з тим, що конкретні командувачі на різних рівнях забороняють своїм підрозділам співпрацювати з волонтерськими ініціативами? Можливо, конкретно з вашим фондом, можливо, загалом з волонтерами. Які наслідки це має для підрозділів?

Сергій Притула: Я так бачу, ви в темі. На жаль, подібна практика мала місце. Я спілкувався неодноразово з командирами різних підрозділів, які з сумом повідомляли, що не можуть подати заявку на наш фонд щодо отримання допомоги через певні деструктивні вказівки зверху. Меншою мірою це стосується ЗСУ, більшою - тих, які йдуть по вертикалі іншого міністерства. Часом це нівелювалося, часом знову чомусь виникало. Мені не зрозуміла ця гойдалка нагорі, тому що нічого хорошого від цього не відбувається. Але, на жаль, подібний деструктив був.

ВВС: Був? Тобто зараз це не системне явище?

Сергій Притула: Я не готовий говорити просто за весь цех. Я говорю за наш фонд.

ВВС: Наскільки відповідає дійсності те, що співпраця волонтерів і підрозділів Сил оборони змінюється суттєво? Тобто що тепер для підрозділу не є такою проблемою знайти фонд, як раніше, який допоможе закрити збір. Але потрібно зробити це якісно і ефективно - заповнити заявки, спланувати все. З сьогодні на завтра вже неможливо замовляти?

Сергій Притула: Абсолютно можливо. Все залежить від того, наскільки якісно побудована робота всередині структури. Насправді, для військових різних підрозділів досі є великою проблемою отримати допомогу від волонтерських ініціатив. Спроможність волонтерського руху, на жаль, з кожним роком зменшується. У нас на складах нічого не залежується. Кожного разу, коли приходять якісь партії обладнання, вона вже розписана відсотків на 90. 10 відсотків запасу ми могли тримати раніше в Краматорську, у своєму хабі. Ми його вивезли, бо там почали крити КАБами. У мене була група хлопців швидкого реагування. На якійсь ділянці фронту загострення - ми стрибнули в бус та завезли туди, що їм треба. Водночас, є випадки, які просто жахають мене рівнем своєї некомпетентності. Наприклад, ми сформували посылку на підрозділ однієї з новостворен-

них бригад. Зрештою довелось її розформувати, тому що у цілому штабі не знайшлося людини, котра б знала, як волонтерську допомогу поставити на баланс. Тобто цим штабним хлопцем було легше відмовитись від цієї допомоги, аніж заморочитися з юридичною стороною її оформлення на бригаду. Таких людей потрібно прибирати з посади.

ВВС: Яку частину потреб українського війська у військовому обладнанні та зброї закривають волонтери, а яку держава? Це можливо оцінити?

Сергій Притула: Ми зайдемо в розмову, яка може знецінити старання українського волонтерського руху. Можливості держави і союзників, які надають нам допомогу, з одного боку, та можливості українського волонтерського руху, з іншого, - це незрівнянні

та. І я просто сидів у фонді і думав: «Ну, ви знухаєтеся. Зі всією повагою, але...» А потім ми запустили збір на «Байрактар». Я зрозумію, що немає нічого неможливого, якщо ми беремося до справи всі разом. Всі - це українці, які живуть в Україні, та ті, хто підтримує нас за кордоном, бізнес, діти, діаспора тощо. Я розумію, що якщо щось просить, значить треба. Інша справа, що іноді ти бачиш по запиту, що люди знають, що їм щось треба. Але не до кінця розуміють технічних характеристик того, що їм треба.

ВВС: А якщо оцінювати запити з точки зору складності виконання? Який був найскладніший запит?

Сергій Притула: Це був не публічний запит. Ми про цей проєкт не розповідаємо принаймні доти, доки він не стане сюрпризом

квартал. Нам дуже пощастило, тому що міг туди, де були ми. Над моїм будинком проносяться десятки шахедів під час атак по Києву. Я знаю, що таке звук крилатої ракети, яка прилітає по заводу «Артема». Невеличка хиба - і може прилетіти в мій дім. Не знаю, чи підземний паркінг буде територією порятунку. Є різні види загроз, з якими ми справляємося.

Мій горизонт планування зараз, якщо я скажу місяць наперед, то це дуже оптимістично. У Бога завжди є свої плани на твої плани. І я вважаю, що під час війни зайві розмови про політику тільки шкодять. І розходяться суспільство, яке має бути зосереджене на найважливішому, а саме - щоденна турбота про Сили оборони і збереження єдності в суспільстві. Росіяни б'ють по нас ракетами, КАБами і шахедами, але найбільшій

«Народний супутник», на який збирав кошти волонтерський фонд Сергія Притули, передала українським розвідникам. Ті використали його для зйомок військових об'єктів у глибині РФ. Цей проєкт став одним із символів того, що і волонтери, і українське суспільство після вторгнення Росії були готові робити практично неможливе, щоб підтримати свою армію. На четвертому році війни гарантува-

ти допомогу на такому ж рівні складніше через багато причин. В інтерв'ю ВВС Україна Сергій Притула розповів, що нині волонтерські ініціативи і фонди фактично втрачають свою потужність, хоч і далі потрібні війську. Приміром, вони здатні виконувати масштабні проєкти для десятків бригад та навіть цілих корпусів. Вони також беруться за секретні заявки від військових...

Сергій Притула: «Є запити від армії, про які я ніколи не розповім». Інтерв'ю ВВС

позиції. Всі волонтери разом взяті в Україні за рік акумулюють мільйони чи мільярди гривень допомоги війську. Держава оперує трильйонами. Водночас, мені було приємно почути від пана Шмигеля, що хоч держава закуповує в багату разів більше, ніж волонтери, швидкість ухвалення рішень, закупівель і логістики у волонтерів вища. Українські волонтери - це історія гасіння пожеж.

ВВС: Але це ваші слова в одному з інтерв'ю, що, можливо, за певними видами обладнання чи спорядження ваш фонд за весь час широкомасштабного вторгнення надав більше допомоги армії, ніж деякі країни НАТО.

Сергій Притула: Це стосувалося бронетехніки, яку фонд передав на фронт. Одним із напрямків нашої роботи є ремонт та відновлення трофейної бронетехніки. Це російські танки, БТРи, БМП, МТЛБ, які були затрофейні українськими військовими. Вони мали той чи інший ступінь ураження. Ми їх відновлювали і передавали. Потім ми почали їх не просто відновлювати, а й додавати броню, щоб захистити від мін та FPV. Ми додавали РЕБи, РЕР, Starlink, камери, монітори. І так ми передали на фронт 60 одиниць бронетехніки. Включно з дев'ятьма танками Т-72. Це максимально вигідно робити, тому що ми відновили всю техніку за один мільйон євро. Тобто це 99% дисконту, якщо зважити на її реальну вартість. Ми це зробили швидше, ніж державні підприємства. Крім цього, наш фонд придбав 191 одиницю бронетехніки у Британії. І це все ми зробили за людські гроші. Приміром, у липні цього року наш фонд акумулював 243 мільйони гривень. З них близько 20 відсотків - це донати фізосіб, 80 відсотків - це юрособи.

ПРО СУПУТНИК ТА ІНШІ НЕСТАНДАРТНІ ЗАПИТИ

ВВС: Як склалася доля супутника для військових розвідників, на який ви оголошували збір коштів? Чи плануєте розширювати права на зйомки для нього чи купувати ще супутники?

Сергій Притула: Не можу нічого робити із супутником, тому що він належить ГУР. Це те саме, як ми купили рацію і віддали підрозділу. Востаннє я отримувал якесь дані щодо його роботи в березні цього року, коли ми разом із ГУР, представництвом фінської компанії ICEYE, у якій ми купили супутник, керівництвом Національного музею історії України і секретарем посольства Німеччини в Україні відкрили виставку «Народний супутник». Всі стіни там заліплені супутниковими знімками російських аеродромів, портів, доків, військових баз, по яких були нанесені удари Силами оборони. Це понад 5200 фотознімків. Переді мною ГУР не звітує в щоденному режимі, і це, мабуть, нормально.

ВВС: Який найбільш нестандартний запит від військових вам доводилося опрацьовувати?

Сергій Притула: В березні 2022 року від роти розвідки однієї з механізованих бригад прийшов запит на ударний БПЛА «Байрактар».

для наших ворогів. Виконання цього проєкту потребувало закупівлі однієї цікавої номенклатури, яку цивільним зазвичай не продають. У нас є досвід, як цьому зарадити. Раніше ми виходили на певну структуру, щоб купити бронетехніку. Нам спочатку відповідали, що не продадуть, бо ми - благодійний фонд. А ми відповідали, що купили вже супутник. І нам дозволяли купувати бронетехніку і так далі. І тут ми прийшли до одних французів і перерахували, що ми вже й те, й те купували. А вони нам відповіли: «Ну, і що?» Схема поламалася. Тоді ми заручились підтримкою певних структурних підрозділів українського спецслужб, щоб все-таки завезти в Україну те, що нам було потрібно. Були іноді запити, про виконання яких я, можливо, колись, через тривалий час після завершення війни, розкажу. А можливо, і не розкажу ніколи. Але це було фантастично й, головне, з користю для Сил оборони - з неймовірно знакових ураженнями ворога глибоко на його території.

ПРО ТБ, ПОЛІТИКУ ТА ОПТИМІЗМ ПІД ЧАС ВІЙНИ

ВВС: Чи змогли б ви колись повернутися в царину розважальних програм?

Сергій Притула: Як глядач - радше так. Хоча зараз розважальне телебачення не дивляться. По-перше, не дуже є настрої це дивитися. По-друге, в мене така проблема, яка перегукується з настроями мільйонів українців. Існування «Національного марафону» призвело, окрім всляких інших моментів, ще до того, що нема сенсу клацати по каналах. На них усіх те саме. Тому ти навіть не мандруєш телесвітом в пошуку свого контенту. Повернення в царину креативної індустрії ведучим чи продюсером - це, взагалі, неймовірно. Я часом дивлюся на ті статуетки «Телетріумф», які стоять у мене в кабінеті. Вони з'явилися як нагорода за мою роботу і визнання її людьми з нашого телебачення. Не в останню чергу, тому що я завжди був щирий зі своїм глядачем, працюючи в кадрі.

Я не зможу працювати в тому емоційному контексті, в якому мені було комфортно до повномасштабного вторгнення. Ти з поваги до глядача ніколи не переносиш свої проблеми в кадр. Але накопиченого болю за останні три з половиною роки стало в рази більше, ніж за всім роками до цього. І він відверто випалює зсередини і не залишає тобі місця для повернення до минулого. Я люблю дивитися за горизонт і бачу там виклики, яких, можливо, частина суспільства і, на жаль, влади сьогодні не усвідомлює або намагається відтягнути момент прийняття цих проблем.

ВВС: Сергію, чи розглядаєте ви для себе можливість після війни займатися політикою?

Сергій Притула: Я після війни розглядаю багато різних можливостей. Але мені треба дожити до кінця війни. Я не на передовій, але пам'ятаю останній заїзд транзитом у Покровськ. Ми їхали південніше від міста з конвоєм допомоги. КАБ прилетів у сусідній

удари завдаються по єдності українського суспільства. Якщо вони досягнуть успіху своїми руками чи руками корисних ідіотів, їм далі нічого робити не треба буде. Ми самі все зробимо за них. Але я оптимістично дивлюся в майбутнє, яким би воно не було.

ВВС: Що додає цього оптимізму вам?

Сергій Притула: Неймовірно, фантастичні люди. Я часто зустрічаюся під час поїздок на схід, на Запоріжжя, на Херсонщину з людьми, які воюють з 2014-го. Я їх пам'ятаю чи командирами взводів, чи замкомандира взводу, чи просто солдатами-стрільцями. А зараз вони або комбриги, або начальники штабів. Круто, коли великими підрозділами командує такі люди. Вони мають бойовий досвід, пройшли полон, знають, що таке ближній і стрілецький бій. Вони ніколи не кидатимуть бездумно когось в штурми, не пропрацювавши заздалегідь цю історію. Надихає величезна кількість людей, яких я бачив на акціях протесту проти законопроекту, що ліквідував незалежність САП і НАБУ. Мене надихають українські діти. Нещодавно до фонду прийшла дівчина Ангеліна й принесла донат, приблизно 25 тисяч гривень, який вона набирила на останньому дзвоніку чи на випускному. І ще показала мені свій спіч перед батьками, школярами та випускниками. І він був неймовірним. Дівчинка подивилася сюжет про звільнених з полону українських військових. І вирішила, що вже достатньо доросла, щоб щось робити для війська. Вона сказала мені таку фразу: «Жадібних не можна пробачати під час війни». Це дуже глибоко, як для юної леді

**Жанна БЕЗП'ЯТЧУК, сайт «BBC NEWS УКРАЇНА», 7 серпня 2025 року (У скороченому вигляді. Повністю - за посиланням: [На світліні: Сергій ПРИТУЛА. Фото - за посиланням: \[https://lb.ua/file/person/5039_pritula_serhiy_dmitrovich.html\]\(https://lb.ua/file/person/5039_pritula_serhiy_dmitrovich.html\)](https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cx296dey59wo#:~:text=%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%BA%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%20%D0%9F%D0%80%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%BB%D0%B0%3A%20%22%D0%84%20%D0%B7%D0%B0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B8%20%D0%B2%D1%96%D1%97%2C%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%20%D0%86%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B2%CA%BC%D1%8E%20%D0%92%D0%92%D0%A1&text=%22%D0%9D%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%83%D0%BF%D1%83%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA%22%2C%20%D0%BD%D0%B0%20%D1%8F%D0%BA%D0%B8%D0%B9%20%D0%B8%D0%BA%22%20%D1%83%20%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B1%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B2%20%D1%83%20%D0%B3%D0%BB%D0%B8%D0%B1%D0%B8%D0%BD%D1%96%20%D0%A0%D0%A4.)</p>
</div>
<div data-bbox=)**

ОСМИСЛЕННЯ проблем сьогодення на тлі війни з рашистами

Якщо зло ще не переможене, воно поступово все більше вортає в нас, розбухаючи за рахунок споживання там світла любові. В результаті перемагає темрява насилля, яка диктує підкореним душам людей свої, насильницькі, правила поведінки в суспільстві. Самі ж диктаторські режими у вигляді загарбницьких держав усе більше прагнуть вивисуватись над усім іншим світом. І путінська РФ – лише один із таких прикладів. Та для Європи він має стати найбільш переконливим, бо все нині відбувається на очах європейців. До того ж, у порівнянні недалекому минулому вони подібне вже бачили на прикладі гітлерівської Німеччини, тобто – вони вже мали б зробити належні висновки з отриманого досвіду і усвідомити, до чого це може призвести у

випадку повторення. Бо тоді накопичена агресивність переросла в Другу світову війну із загибеллю десятків мільйонів людей, а нині – ми вже на порозі Третьої. Але сьогодні, ще тільки на її порозі, маємо більше мільйона смертей. Та ще й при цьому нинішній рівень озброєння – у багато разів вищий, ніж це було в тридцятих роках минулого століття. А значить під загрозою тепер – життя мільярдів, життя всього людства на нашій планеті.

Як і чим протидіяти такій загрозі? На чому зосередити свою увагу, свої дії, аби її відвернути? Чи достатньо у нас залишилось часу і сил для цього? Чи встигнемо зробити все необхідне для свого захисту?

Не агресивні імперії зла, а всепланетна імперія добра, або «Павутина» + » – це надійний спосіб уберегти людство від загибелі (Слово на захист єднання творців як оборонців)

ХИЖАКИ НЕ МОЖУТЬ НЕ ПОЛЮВАТИ/НЕ ВОЮВАТИ

Хижацький спосіб життя – агресивний: полювання на інших тварин та подальше їх споживання з метою свого існування на планеті. Природа ж людини – творити нові світи, пізнаючи при цьому навколишній, у якому вона живе. Тож коли якісь людські утворення обирають агресивний спосіб свого існування і йдуть війною проти інших людей, вони уподібнюються хижакам, хоча при цьому і не обов'язково споживають свої жертви, а лише застосовують проти них насильницькі дії. Як виглядає оте «лише», сьогодні вже відчули на собі мільйони українців (на окупованих ворогом територіях і у нього в полоні), а міста Буча, Маріуполь та ціла низка інших постали жахливими символами жорстоких діянь цієї звіроти у людській подобі.

Одинадцять з половиною років ця люта зграя із паразитарної імперії, яка лякає весь цивілізований світ застосуванням ядерної зброї, намагається перетворити територію України на руїни, а в душах українців поселити страх, витіснивши звідти прагнення жити у вільному світі. І не воювати ця зграя, озброєна насамперед зубами ненависті до волелюбного народу, вже просто не може, як не може будь-який хижак обходитись без полювання на свої майбутні жертви.

І важливо зазначити, що Європа це відчуває, бо вже відверто про таку загрозу заявляє. Зокрема, президент Франції Еммануель Макрон в інтерв'ю телеканалу TF1 сказав про сьогочасну Росію наступне: «Вона стала постійною дестабілізуючою силою та потенційною загрозою для багатьох із нас. Країна, яка інвестує 40% свого бюджету в таке обладнання, яке мобілізувала армію чисельністю понад 1,3 мільйона чоловік, не повернеться до країни-держави та відкритої демократичної системи за одну ніч. Не будемо наївними. Навіть для власного виживання їй потрібно продовжувати їсти. Це хижак, людожер біля наших воріт». І тут важливо підкреслити, що Франція – це не якась там третьосортне утворення, а вона є однією з найпотужніших держав Північно-атлантичного блоку, яка має до того ж ядерну зброю.

БРЕХОМОР ЯК ОСНОВА ПОДАЛЬШИХ ВОЄННИХ ДІЙ ВОРОГА НА ТЛІ ПАСИВНОЇ ЄВРОПИ

Різниця ж між заявами і домовленостями Росії з одного боку зі своїми партнерами та її конкретними діями щодо їхнього змісту – з іншого характеризує її як таку, якій нізащо не можна довіряти. Це, наприклад, стосується її контактів із НАТО, про що йдеться на сайті цієї організації в матеріалі «Відносини НАТО – Росія: передісторія за посиланням: https://www.nato.int/nato_static_files2014/assets/pdf/2020/4/pdf/2003-NATO-Russia_uk.pdf»

Як мовиться в цьому матеріалі, «...28-го травня 2002 року, в Римі, лідери країн НАТО та Президент Володимир Путін підписали декларацію під назвою «Відносини НАТО – Росія: нова якість». На основі цього документа було створено Раду НАТО – Росія як орган, що працює на засадах консенсусу і об'єднує рівних за статусом членів. Завдяки роботі Ради НАТО – Росія розпочалося співробітництво в

таких галузях, як боротьба з тероризмом, врегулювання кризових ситуацій, контроль над озброєннями...». Але (як в ньому далі зазначено) «Військові дії Росії в Грузії в серпні 2008 року спричинилися до призупинення офіційних засідань Ради НАТО – Росія і співпраці в деяких галузях... В березні 2014 року Росія незаконно і нелегітимно анексувала Крим – частину суверенної території України. У відповідь, 1-го квітня 2014 року, міністри закордонних справ країн НАТО вирішили призупинити всю практичну співпрацю з Росією. Відтоді Росія не припиняє свої агресивні дії проти України, у тому числі і ті, що стосуються дестабілізації ситуації на сході України. У відповідь на таке небезпечне ускладнення обставин у сфері безпеки Альянс посилив свій потенціал стримування і оборони... На зустрічі в Лондоні у грудні 2019 року лідери країн НАТО заявили, що агресивні дії Росії становлять загрозу євроатлантичній безпеці. Водночас вони зазначили, що залишаються відкритими до діалогу і до конструктивних відносин з Росією, якщо дії Росії зроблять це можливим...».

Ну, і зрозуміло, що після повномасштабного вторгнення РФ в Україну 24 лютого 2022 року про якусь там подальшу співпрацю між НАТО й Росією взагалі не могло бути й мови, оскільки Росія перейшла геть всі «червоні лінії» і продемонструвала себе міжнародним терористом, при цьому заявляючи, що ніби захищає в Україні російськомовне населення і проводить там свою політику «денацифікації і демілітаризації».

Тобто, такими своїми діями (як по відношенню до країн НАТО й Грузії, так і по відношенню до України) вона насправді послідовно проводила політику брехомору, де в основі – протиріччя між своїми заявами, з одного боку, і практичними діями – з іншого. І весь цей час протягом цілих десятиліть вона використала для того, аби широко пропагувати себе в світі як захисника людей, а тих, на яких напала, виставляла агресором. Саме цей нахабний брехомор, який триває і досі, став тією силою (разом із ядерним шантажем на тлі в цілому пасивних дій Європи), яка в се сіє і сіє страх та зневіру в душах європейців.

ЛИШЕ ЕФЕКТИВНА ПРОТИДІЯ АГРЕСОРМ ДАСТЬ МОЖЛИВІСТЬ ЗУПИНИТИ ВІЙНУ

А от для нас, українців (та й для всіх інших людей, які прагнуть якомога швидшого падіння путінського режиму із подальшим розпадом імперії російського фашизму) початок цього року літа виявився дуже обнадійливим і навіть радісним. Це я про спецоперацію СБУ «Павутина», в результаті проведення якої було уражено 41 літак нашого ворога (це 34 відсотка всієї його стратегічної авіації, яку він використовував для ударів по Україні), а загальна сума його втрат вилилась у понад 7 мільярдів доларів США). Тож зовсім не випадково наприкінці серпня СБУ була нагороджена відзнакою Президента України «Національна легенда України». Отримавши її, керівник цієї служби генерал-лейтенант Василь Малюк підкреслив у своєму виступі: «Нашим ворогам я хочу сказати, що ми є носіями унікального оперативного-бойового досвіду. У нас в роботі сотні унікальних оперативних задумів і ми зупинимось лише тоді, коли окупанти припинять

свою агресію, а Україна здобуде справедливий мир». І це справді дуже нас обнадіює. Бо, крім цих сказаних слів, ми ж протягом літа дізналися про чимало інших операцій, які провела ця служба, а також – Головне управління розвідки України Міністерства оборони України під керівництвом генерал-лейтенанта Кирила Буданова. Тобто це вже «Павутина» із подальшим своїм продовженням, на яке ми теж дуже розраховуємо. Та навіть – більше того, бо, як на мене, саме такі дії (разом із відважною боротьбою українських воїнів на інших фронтах) приведуть, врешті, до того, що РФ капітулює (як капітулювала гітлерівська Німеччина у травні 1945-го)

ШУКАТИ СПІЛЬНИЙ ШЛЯХ У ЗАВТРА, АБИ ОБ'ЄДНАТИСЯ У ВСЕПЛАНЕТНУ ІМПЕРІЮ

Примусити РФ у вигляді путінського режиму до капітуляції – це нині найголовніше завдання не лише для однієї України, а й для всього демократичного світу, який хоче мирно жити, а не воювати. Причому зробити це треба якнайшвидше. Бо гинуть і гинуть люди. І на тлі безперервної загибелі людей і пеклі цієї війни всілякі спроби якось домовитись із нашим ворогом з боку, наприклад, адміністрації США, виглядають фактично марними. А значить ефективними мають бути такі спроби, які справді можуть знекровити ворога. І серед них, зрозуміло, насамперед такі операції, як «Павутина» із подальшими, їй подібними. До того ж, РФ діє не одна, а її по-різному допомагають інші, серед яких – Китай і Північна Корея. А ці та інші диктаторські держави орієнтовані не на те, щоб у них всередині та в світі в цілому панував мир. Вони хочуть вивисуватись над іншими і фактично сіяти страх в душі людей, таким чином діючи проти природного призначення людини: не руйнувати, а творити нові світи, пізнаючи при цьому навколишній, у якому вона живе. Тож вони схильні до утворення таких агресивних імперій, якою була, наприклад, СРСР («імперія зла» за визначенням Президента США Рональда Рейгана).

Нинішній потужний розвиток технологій на базі застосування штучного інтелекту і величезні запаси різного роду озброєнь (включаючи ядерне) на тлі воєн у різних частинах планети становлять для людства сьогодні величезну небезпеку у вигляді подальшого загострення стосунків між країнами до рівня Третьої світової війни, в результаті якої може загинути все людство.. А тому вкрай важливо якомога швидше дійти до рівня всепланетного контролю за кількістю накопиченої зброї (в першу чергу, - ядерної), чіткої заборони її використання, а далі – для проведення політики переозброєння, орієнтованої лише на захист всієї планети у випадку якоїсь атаки на неї з глибин космосу. Однак таке можливо зробити лише на базі створення всепланетної імперії, яка (на відміну від агресивних імперій зла) буде послідовно, на всій планеті, проводити з єдиного центру політику умиротворення. Тобто – це вже буде всепланетна імперія добра. Як на мене, її необхідно створювати на базі поступового розширення Євросоюзу із наданням йому нових, імперських, функцій.

Сергій ЗІНЧЕНКО,
м. Кривий Пір, 31 серпня 2025 року

«За наш екіпаж росіяни призначали винагороду — \$4 тис.»: як навчає медиків і рятує військових на передовій підрозділ «Такмед Північ»

Як альпініст і скелелаз може якісно застосовувати і поширювати свій досвід у Силах оборони України? Як надавали медичну допомогу пораненим росіянам? Чому росіяни призначили винагороду за наш екіпаж медиків? Чи існує на полі бою російсько-української війни поняття «золотої години», котру запровадили партнери з НАТО? Про це та інше кореспондентка АрміяInform розпитала в бліцінтерв'ю керівника добровольчого підрозділу «Тактична медицина «Північ» Української добровольчої армії Владислава Чумаченка. У цивільному житті Владислав — альпініст, займався скелелазінням, працював гірським рятувальником. Але з початком широкомасштабної війни довелось застосовувати досвід з порятунку та збереження людського життя в іншій царині — воєнній.

ДОПОМОГА ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ

За весь час широкомасштабної війни, пригадує Владислав, найінтенсивніший досвід здобув у районі Соледара, Бахмута й Часового Яру — події там розвивалися взимку 2023 року. Є в підрозділу, котрий він очолює, і досвід надання медичної допомоги російському військовослужбовцю — йому перерізували горлянку своєї ж, покинувши на позиціях в надії, що той загине. Загалом, каже Владислав, уже шість разів доводилося надавати медичну допомогу полоненим.

«НАШ НАГРІВАЧ КРОВІ ЗА 4000 ДОЛАРИВ ВИКЛИКАВ ЗБУДЖЕННЯ В РОСІЯН»

Крім того, за екіпаж підрозділу, яким керує Владислав, росіяни пропонували винагороду.

— У нас дуже дорогої нагрівач крові, коштує 4000 доларів. Тому росіяни у своїх пабліках писали, що якщо в наш екіпаж хтось влучить, то він отримає 4 тисячі доларів. Це було у 2023 році... Ми написали, що закупили нагрівачі «Квантум», вони доволі коштовні, і на під'рських чатах це викликало... збудження, — сміється пояснює Владислав.

«ВІДПОЧИНОК? НЕ ЗРОЗУМІВ ПИТАННЯ»

Фахівці підрозділу нещодавно здобули ще один важливий досвід: вперше переливали кров на догоспітальному етапі — просто в бліндажі.

— Це був наш перший випадок, коли ми побудували логістику, все узгодили і зробили. Чи було хвилювання?... Ні, ми вже чимало разів переливали кров на етапі стабілізації або медаваку. Щодо часу, то все зайняло хвилину 25, — пригадує співрозмовник.

Загалом, каже Владислав, на фронті нині бракує медичного персоналу. Про це він переповідає історію:

— Якоюсь один шведський лікар відвідував стабілізаційний пункт, цікавився досвідом наших медиків. Зокрема, запитує одного нашого медика на стабілізаційному пункті: «А ти коли був у відпустці?». Той здивовано подивився на нього і перепитав: «Який відпочинок? Не зрозумів питання».

Людмила КЛІЩУК,
кореспондентка «АРМІЯINFORM»
(У скороченому вигляді. Повністю — за посиланням:

<https://armyinform.com.ua/2025/08/31/za-nash-ekipazh-rosiyanu-pryznachaly-vynagorodu-4-tys-yak-navchaye-medykiv-i-ryatuyevijskovyh-na-peredovij-pidrozdil-takmed-pivni/>)

Літературна сторінка

СВІТЛА КРИНИЦЯ

Нинішній випуск літературної сторінки за серпень – своєрідний, оскільки ми його підготували не лише для того, аби познайомити читачів із творами майстрів слова, із якими вони неодноразово зустрічалися раніше на наших сторінках, а й для того, щоб цих майстрів привітати.

Тож нашого земляка Григо-

рія ГУСЕЙНОВА ми вітаємо із його сімдесятип'ятиліттям, нагадуючи при цьому читачам про його справді відомий далеко за межами Кривого Рогу проєкт (літературний журнал «Кур'єр Кривбасу»). Для цього ми публікуємо невеличкий уривок із передмови Григорія Джамаловича до книги «Добрідень, Кур'єре Кривбасу!», яка була підписана

до друку 2016-го року.

А поета Геннадія ГОРОВОГО - з тим, що наприкінці серпня цього року йому в числі інших видатних діячів культури і мистецтв Київщини було в урочистій обстановці вручено премію за його творчість. Публікуємо дві його поезії, взяті безпосередньо з його профілю на Фейсбуці.

ПОШУК

Пітьма і світло,
я – між ними.

Вони близькі, та є чужими.
Мов у бджолиному рою,
Шукаю істину свою.

Заповнили мені серце
То день, то ніч –
як мед із перцем.

А поміж ними я стою,
Шукаю істину свою.

І сум і радість завжди поруч:
Ліворуч хтось,
а хтось праворуч.
На перехресті я стою,
Шукаю істину свою.

ХОЧ НА ДВА ДНІ

ПОЗБУТИСЬ ТЕЛЕФОНА

Хоч на два дні позбутись телефона,
Вдихнути смак уявної свободи.

Як важко це, він бо не просто мода,
Себе вже й не уявиш без рінгтона.

Не порятують і найдаліші схрони,
Він знайде, підбере до серця коди –

Хоч на два дні позбутись телефона,
Вдихнути смак уявної свободи.

Безлюдний острів – грає вітер в кронах,
А в ньому гонки, покерні колоди...

Смартфон і спокій вічні антиподи
І буде так, напевно, аж до скопу –

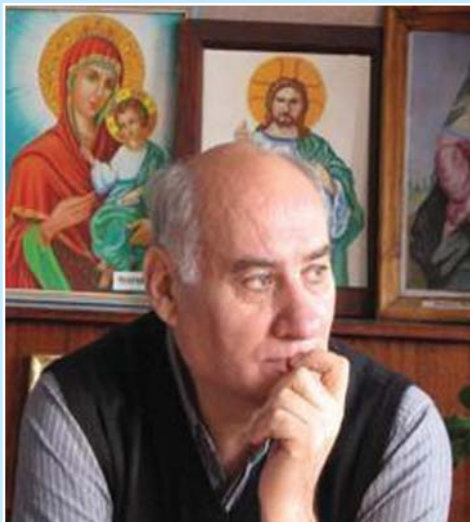
Хоч на два дні позбутись телефона...

Геннадій ГОРОВИЙ

<https://www.facebook.com/gennadij.gorovij>

Добрідень, «Кур'єре Кривбасу»!

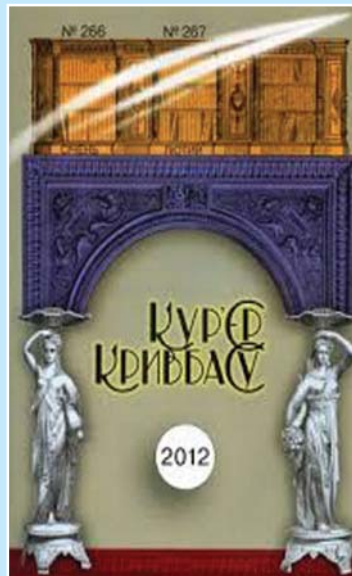
«...Будь-яке періодичне видання є своєрідним хронографом, приладом для вимірювання часу. На першому числі літературного журналу «Кур'єр Кривбасу» збереглася, ніби знак віддаленої епохи, його тодішня ціна. Ішов третій рік незалежності України, примірник коштував чотири тисячі карбованців. І от нещодавно журналу виповнилося двадцять літ. Вийшло понад триста чисел; жодного разу, не порушуючи заявленої періодичності, журнал не зупинявся. В останні роки життя Павло Загребельний серед інших згадав його в листі до колеги-літератора: «Через своє безсилля я не можу стежити за тим, що відбувається в літературі. Читаю «Кур'єр Кривбасу», «Березіль», «Всесвіт» та «Іностранный літературу».

Вже не пригадую обставин березневого дня 1994 року, коли як початкуючий головний редактор взяв до рук перше число журналу. Скромна біла обкладинка дешевого паперу з масовою графікою 90-х років: дві жінки зосереджено розмальовують писанку. Все просто й без натяку на пафос. Однак так вийшло, що, свідомо нічого не плануючи, першого весняного місяця ми прийшли до читача з писанкою, символом відродження природи, своєрідним знаком Сонця. життя, безсмертя, любові, краси й добра. В міфах бага-

тьох народів світу яйце – світотворчий початок. Несподіваний символічний збіг мені згодом розтлумачив письменник Василь Скуратівський, який на цьому розумівся. Але якби в захаращеному друкарському цеху загумінкового Кривого Рогу, коли верстат рядками викладав на столі перші, як мені здавалося, ще теплі зшитки «Кур'єра Кривбасу», я почув про особливу метафору писанки на обкладинці нашого журналу, напевно здивувався б, однак, як тепер розумію, непомітний непосвяченому знак справді спрацював! Журнал тоді складала шістнадцять сторінок формату А-4 та друкарський старорежимний лінотипний набір (про комп'ютери не мріяли, та в Кривому Розі їх тоді й не було)...

Від першого числа з журналом став активно співпрацювати ізольований у крихітному Острі, прет. Микола ХОЛЮДНИЙ. Його дебютний текст називався «За лаштунками преміальної гри» й актуальності не втратив й донині, через два десятиліття (після «Кур'єра Кривбасу» матеріал не пердруковувався), а тоді, як розповідали, він сколихнув літературний Київ. Багато хто став здивовано запитувати: «Який може бути в Кривому Розі літературний журнал? Там копали руду, нехай мовчки копають далі...»...

1997 року ми змінили формат видання, він став зручним для читання будь-де. Демократичний вигляд «Кур'єра Кривбасу» мав багато переваг. З неприхованою приємністю траплялося вихоплювати поглядом знайому обкладинку чергового числа то в чийсь руках на лавочці в сквері біля Київського університету, то в вагоні Харківського метрополітену, то в черзі за кавою в учасника Форуму видавців у Львові. Але найбільше радувало око зачитані числа «Кур'єра» в Бібліотеці Вернадського та в

Парламентській, де переважно гуртувалося столичне студентство. Це свідчило, що журнал читають. Коли називав наш скромний наклад (2 тисячі примірників), дехто з колег заздрив; і формальна академічність ніколи на нас не тиснула, серед відомих видань ми виглядали, швидше, бешкетниками без страху і догани.

Перша по-справжньому вартісна обкладинка з'явилась лише 2001 року. Її запропонували талановиті львівські митці Юрко Кох та Оля Погрібна-Кох. Відтоді протягом десяти років кожне чергове січневе число розпочиналося в нових строях, і вони, завдяки цим художникам, щоразу виявлялися несподіваними й модерними. Через десять років, коли формат змінився втретє, ми зупинилися на концептуальному варіанті обкладинки, що його так само прихильно зустріли передплатники та автори, а першим запропонував його Павло Архипович Загребельний.

Натомість засоби масової інформації роками вперто намагалися нас не помічати. Тим несподіваною стала розгорнута аналітична стаття про «Кур'єр Кривбасу» в найпопулярнішому на початку 1990-х років у товстому київському глянцево-журналі. Обнайділива публікація додала впевненості, кількість авторів, які стали пропонувати часопису свої твори, помітно збільшилася. Ми отримали можливість вибирати краще з того, що доволі інтенсивно надходило в журнал, редакційний портфель товщав. Нас підтримав тодішній міністр культури Іван Дзюба, а його лист на багато років став для «Кур'єра Кривбасу» охоронною грамотою...

Варто згадати початок 90-х. Минуло два роки, як Україна стала незалежною. Ми починали тоді, коли письменники свої тексти подавали виключно на паперових носіях (сьогодні, в часи комп'ютерного буму, це важко уявити). Посилаючи текст, автор вважав обов'язком написати кілька

супровідних слів. Це тепер спілкування редакції з авторами відбувається чи не цілком електронними засобами, а рукописи звичайною поштою майже не надходять. Не маючи звички листи викидати (на жаль, чимало з них усе ж таки пропало), володіємо своєрідною епістолярною хронікою двадцятирічного існування «Кур'єра Кривбасу», а одночасно це й панорама літературного життя в цілому в Україні...».

Григорій ГУСЕЙНОВ

<https://www.facebook.com/grigorij.gusejnov.52577>

Фото – за посиланням:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=123266448102887&set=a.123266448102885>

Сторінку підготувала

Олена МАКОВИЙ

Промінь Просвіти Є
Видавець і засновник – ГО «Криворізьке міське правозахисне товариство».
Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення про реєстрацію № 1951 від 30 травня 2024 року (ідентифікатор медіа R30-05100)
Передплатний індекс: 60093
Адреса редакції: 50099, м. Кривий Ріг, вул. Церковна, буд. 3, к. 210. e-mail: kmpzt@ukr.net.
Тел. 067-568-39-73

Редактор газети: Сергій ЗІНЧЕНКО.
Редакційна колегія: Сергій ДАШКОВСЬКИЙ, Сергій ЗІНЧЕНКО, Олександр ЧИЖИКОВ, Володимир НАЛУЖНИЙ (голова організації)
Логотип виготовив Вадим БОРИСЕНКО.
Газета виходить двічі на місяць.
Комп'ютерна верстка Т. ЛОПАТЮК.

Відповідальність за точність наведених фактів, цифр та імен несуть автори матеріалів.
Редакція не рецензує і не повертає рукописи.
За умови використання наших матеріалів посилання на газету «Промінь Просвіти Є» обов'язкове.

Газета, починаючи з числа 13 (81), у друкованому вигляді не виходить.